

VILLE-MATTI ERKINTALO

NIINA HAAKE

SAARA HEINILÄ

JOHANNA HONGISTO

HETA NÄPPILÄ

Vaativaa ja vaikuttavaa vertaistukea

Selvitys opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvasta ja merkityksestä
Tampereen yliopistossa

<u>ALKUSANAT</u>	<u>2</u>
<u>1. JOHDANTO</u>	<u>3</u>
SELVITYKSEN TARKOITUS	3
VUOSIKYMMENEN TAIVAL	4
<u>2. OPISKELIJAOPINTO-OHJAAJIEN AJATUKSIA TYÖSTÄÄN</u>	<u>6</u>
TUTKIMUS JA AINEISTO	6
TYÖNKUVAT	7
TEHTÄVÄT JA TYÖNKUVAN KEHITTÄMINEN	11
<u>3. OPISKELIJAOPINTO-OHJAAJIEN MERKITYS</u>	<u>15</u>
<u>4. OPISKELIJAOPINTO-OHJAUKSEN TULEVAISUUS</u>	<u>19</u>
<u>LÄHTEET</u>	<u>21</u>
<u>LIITTEET</u>	<u>22</u>

Alkusanat

Kuluneella vuosikymmenellä yliopistojen opintojen ohjausta on kehitetty monella tapaa ja monelta taholta. Henkilökohtaisen opintojen suunnittelun tueksi on rakennettu HOPS-järjestelmiä ja -prosesseja sekä koulutusta ohjaajien tueksi. Ohjausta on myös tutkittu ahkerasti. Kentällä on voinut havaita aiheeseen liittyvien projektijulkaisujen ja tutkimusaineistojen kuhinaa. On selvitetty opintojen ohjauksen tarpeita, muotoja, järjestelmiä sekä tehokkuuden aikakaudella myös ohjauksen vaikuttavuutta. Opintojen ohjauksen tutkimustulosten perusteella keskeiseksi nousee kuitenkin ihmisen tarve kohdata ihminen – yliopistossakin!

Opiskeliijaopinto-ohjaajat eli ootit ovat toimineet Tampereen yliopistossa jo 10 vuotta. Ootti-työn ytimenä on vertaistuki ja -ohjaus. Vanhempi ja kokeneempi, taloakin keskimääräistä paremmin tunteva opiskelija ohjaa ja opastaa nuorempaa kollegaa yliopisto-opintojen arjessa. Yliopistojen opiskelijoiden määrän ja heterogeenisyyden kasvaessa nousi tarve sekä lisätä ohjauspalveluita että monipuolistaa niitä. Oottien työssä haluttiin päästä lähelle opiskelijaa ja toimia ruohonjuuritasolla vertaisena. Tutkimustuloksiin peilattuna on menty tärkeään suuntaan, sillä 2000-luvulla tehdyissä YTHS:n korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksessa nousee esiin, että kolmasosalla opiskelijoista on vaikeuksia saada ote opinnoista. Tuloksien mukaan kolmasosalla on kokemus, ettei kuulu mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään.

Tässä raportissa kuvataan oottityön merkitystä, kehittymistä ja tämänhetkistä tilannetta. Kymmenen vuoden aikajänteellä voi jo nähdä oottityön monipuolisen lisäarvon opintojen ohjauksen laadullisessa kehittämisessä. Opiskeliijaopinto-ohjaaja ei ammenna oppimaansa ainoastaan ohjaustyössä opiskelijoiden parissa, vaan toimii merkittävänä palautejärjestelmänä yliopiston ohjaus- ja oppimisympäristöjen kehittämisessä. Nykyisen opetusministeriön opetuksen ja oppimisen laadun kehittämiseen tarkoitetun hankerahoituksen päättyessä on aika ottaa kantaa oottien tulevaisuuden suhteen. Tämä selvitys antaa hyvät eväät sen arvioimiselle, mikä on opiskeliijaopinto-ohjaajan lisäarvo toiselle opiskelijalle ja toimintaympäristömme, yliopiston kehittämiselle.

Satu Eerola
Opintopsykologi

1. Johdanto

Selvityksen tarkoitus

Tämän selvityksen tarkoitus on kartoittaa opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvaa nykyisten opiskelijaopinto-ohjaajien näkökulmasta. Millainen on heidän työnkuvansa? Missä on eroavaisuuksia, missä yhteneväisyyksiä? Millä tavalla opiskelijaopinto-ohjaajat toimivat osana Tampereen yliopiston ohjaustoimintaa ja miten he itse näkevät oman roolinsa yliopistoyhteisössä? Selvitys on opiskelijaopinto-ohjaajien itsensä kirjoittama, joten se antaa opiskelijaopinto-ohjaajien nykyisestä työnkuvasta käytännönläheistä ja konkreettista tietoa. Raportti pyrkii linjaamaan työtehtävien kirjosta opiskelijaopinto-ohjauksen keskeiset painopistealueet ja tiivistämään opiskelijaopinto-ohjaajien merkityksen yliopistokentässä.

Selvityksen kirjoittamiseen on osallistunut viisi keväällä 2009 Tampereen yliopistossa työskennellyttä opiskelijaopinto-ohjaajaa. Jo lukuvuonna 2007–2008 silloisten opiskelijaopinto-ohjaajien keskuudessa virisi ajatus pienimuotoisen julkaisun toimittamisesta. Lähtökohtana olisi ollut tarkastella ja selvittää opiskelijaopinto-ohjauksen tilaa ja tehtäviä Tampereen yliopistossa eri tiedekuntien opiskelijaopinto-ohjaajien keskuudessa. Projektia käynnistettiin hiljalleen jo tuolloin kauppa- ja hallintotieteiden opiskelijaopinto-ohjaaja Kaisa Keskitalon laatimalla kirjallisella kysymyspaletilla, jonka tarkoituksena oli kerätä tietoa opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvan ja tehtävien hahmottamiseksi. Kyselyn vastausten analysointi, samoin kuin kokonaisemmin opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvaa ja roolia yliopistoyhteisössä käsittelevän raportin julkaisu, siirtyi kuitenkin tuonemmaksi. Alulla ollutta ideaa julkaisusta ja kyselystä ei kuitenkaan unohdettu. Seuraavan lukuvuoden aikana, keväällä 2009, opiskelijaopinto-ohjaajat päättivät saattaa loppuun – osin kymmenvuotisen toimintansa juhluvuoden innoittamana – aiheeltaan ajankohtaiseksi kokemansa julkaisun kirjoittamisen.

Vuosikymmenen taival

Opiskeliijaopinto-ohjaajien eli oottien¹ pilottihanke käynnistettiin Tampereen yliopistossa kesällä 1999 Rekrytointipalveluiden (nykyisten Ura- ja rekrytointipalveluiden) ideoimana ja rahoittamana kokeiluna. Mukana yhteisprojektissa ja sen suunnittelussa olivat myös tiedekunnat ja ylioppilaskunta. Projektin alkutaivalta dokumentoidaan yksityiskohtaisesti Leena Ahrion (2000) toimittamassa raportissa ”*Opiskeliijaopinto-ohjaajat uranuurtajina. Uusia opintojen ja uran ohjauksen muotoja Tampereen yliopistossa*”. Projektin käynnistyi uraohjaamiseen ja työelämänäkökulmaan painottuvana paritöskentelynä. Alkuvaiheessa jokaisessa tiedekunnassa työskenteli kaksi oottia. Ensimmäiset opiskeliijaopinto-ohjaajat rekrytoitiin Tampereen yliopiston Rekrytointipalveluiden asettamiin tehtäviin kehittämään ja uudelleenorganisoimaan opiskelijapalveluita: ensimmäisten oottien työnkuvaan kuului voimakkaasti opiskelijoiden ohjaaminen ja tukeminen työelämään ja uravaltioihin liittyvissä kysymyksissä. Ahrion mainitsee raportissaan, että opiskeliijaopinto-ohjaajat tutustuivat tiedekuntien toimintaan jonkin verran, mutta työn painopiste oli pääasiassa urapainotteisessa pienryhmätöskentelyssä, ja yksilövastaanotot ja työt tiedekunnissa olivat vain pieni ja vähän käytetty osa oottien työtä. Vähitellen opiskeliijaopinto-ohjaajien työnkuvat alkoivat eriytyä tiedekuntatason opinto-ohjaus- ja neuvontatyöksi. Näin ollen uraohjauksen² sijaan opiskeluun ja opintojen suunnitteluun liittyvät pienet ja suuret kysymykset ovat nousseet opiskeliijaopinto-ohjaajan työssä keskeisiksi. Nykyään tiedekuntien rooli oottien työn sisällön muokkaajana on voimakas, mutta mitä lähemmäs ootin työn ydintä kuljetaan, sitä yhteneväisemmiksi työnkuvat yli tiedekuntarajojen muuttuvat.

Leena Ahrion raportin jälkeen opiskeliijaopinto-ohjaajien työstä ei ole laadittu kokoavaa selvitystä. Tämä raportti pyrkii osaltaan lisäämään tietoa ootin työstä sekä Tampereen yliopiston että koko suomalaisen korkeakouluverkoston opinto-ohjauksen kentällä. Vuosikymmenen aikana oottitoiminta on juurtunut olennaiseksi osaksi yliopistomme tiedekuntien opinto-ohjausta, ja vertaistuellisena toimintana se on sekä ainutlaatuisista että tehokasta ohjaustyötä. Ainutlaatuisena opiskeliijaopinto-ohjaustoiminnan voi nähdä myös siksi, että

¹ Nimitys ”ootti” on peräisin silloisesta OOT-koulutuksesta (Osuvilla Opiskeluvalinnoilla Työelämään), joka oli vanhempien opiskelijoiden järjestämä sivuaine- ja työelämäkoulutus.

² Tätä nykyä Tampereen yliopiston Ura- ja rekrytointipalvelut tarjoaa vastavalmistuneille ja opintojensa loppusuoralla oleville opiskelijoille esimerkiksi työnhakuun ja urakysymyksiin liittyviä palveluita, muun muassa uraohjaajien antaman uraohjauksen muodossa.

vastaavanlaista opiskelijälähtöistä ohjaustoimintaa ei tarjota muissa kotimaisissa yliopistoissa.

Selvityksen aluksi pyritään valottamaan ootien työnkuvaa tyypillisimpien työtehtävien avulla. Luvussa kaksi tarkastellaan ootien näkemyksiä työstään, työnkuvastaan sekä roolistaan opiskelijaopinto-ohjaajina näihin näkökulmiin liittyvän kyselyaineiston valossa. Luvussa kolme käsitellään kysyntää, johon ootit työllään vastaavat: kuinka paljon ja missä asioissa opiskelijat oottia tarvitsevat? Raportin viimeisessä luvussa luodaan katsaus tulevaan: miltä näyttää oottitoiminnan tulevaisuus Tampereen yliopistossa, onko elämää projektiluonteisuuden jälkeen?

2. Opiskelijaopinto-ohjaajien ajatuksia työstään

Tutkimus ja aineisto

Tässä luvussa tarkastellaan opiskelijaopinto-ohjaajien antamia vastauksia kyselyyn, joka liittyy ootien omakohtaisiin kokemuksiin työnkuvastaan ja työtehtävistään. Kyselyyn (ks. Liite 1) vastasi yhteensä kahdeksan opiskelijaopinto-ohjaajaa lukuvuosien 2007–2008 ja 2008–2009 aikana. Vastaajat ovat toimineet opiskelijaopinto-ohjaajina Tampereen yliopistossa kyseisinä ajanjaksoina. Vastajina olevat opiskelijaopinto-ohjaajat tulevat kaikista muista paitsi lääketieteellisestä tiedekunnasta³.

Kyselyn vastauksia käsitellään työnkuvan, tehtävien ja roolien yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia hahmotellen. Vastajia ja vastauksia ei ole nähäksemme tarpeen eritellä esimerkiksi tiedekunnittain, vaan me kirjoittajat pyrimme analysoinnissamme näkemään työnkuvan, tehtävien ja roolien yhteneväisyydet ja erot yleisemmällä tasolla – eräänlaisina ootin toimenkuvan reunaehdoina. Lisäksi tulemme vastausten perusteella kokoamaan ajatuksia ootin työnkuvan ja roolin tulevaisuudesta ja kehittämisestä. Opiskelijaopinto-ohjaajien omaa ääntä ja ajatuksia työstään olemme pyrkineet tuomaan esiin tekstin yhteyteen nostetuilla sanatarkoilla otteilla kyselyn vastauksista. Hakusulkeiden [] sisään on merkitty luettavuutta lisääviä täydennyksiä; otteissa käytetty - - - merkintä viittaa puolestaan otteesta poistettuun lauseeseen tai lauseisiin.

Alun perin kysymykset jaoteltiin kolmeen teemaan: (1) työn aloitukseen ja työnkuvaan, (2) verkostoihin sekä (3) ootin rooliin ja sen kehittämiseen. Analyysissämme verkostoihin liittyvää kysymysosiota ei kuitenkaan käsitellä erikseen, vaan sen keskeisin sisältö tulee käsitellyksi kahden muun osan eli lukujen *Työnkuvat* ja *Tehtävät ja työnkuvan kehittäminen* yhteydessä.

³ Lääketieteellisen tiedekunnan alaisuudessa ootitoiminta on muotoutunut oppiaine- ja koulutusohjelmakohtaiseksi opiskelijaopinto-ohjaustoiminnaksi, joka eroaa muiden tiedekuntien vastaavasta toiminnasta hyvinkin paljon. Lääketieteen lisensiaateiksi opiskelevilla ei ole omaa opiskelijaopinto-ohjaajaa, sitä vastoin bioteknologian, hoitotieteen ja kansantervystieteen koulutuksissa opiskelijat ovat antaneet opintoneuvontaa ja -ohjausta ootitimerkeillä. Muiden tiedekuntien kanssa lääketieteellisen tiedekunnan ootit ovat tehneet yhteistyötä vaihtelevasti.

Työnkuvat

Opiskelijat hakeutuvat opiskelijaopinto-ohjaajan tehtävään lähinnä työn, etenkin ohjaustyön, kiinnostavuuden takia. Helposti lähestyttävänä ja sosiaalisina ihmisinä sekä kokeneina opiskelijoina he mieltävät itsellään olevan annettavaa myös muille opiskelijoille. Hyvän työkokemuksen saaminen opintojen ohessa, joustavassa ja miellyttävässä työympäristössä, houkutteli osaltaan monia vastaajista hakeutumaan ootin työhön.

Lähes jokainen opiskelijaopinto-ohjaaja kokee saaneensa hyvän vastaanoton työpaikallaan, ja useat ooteista ovat saaneet perehdytystä sekä edelliseltä ootilta että tiedekunnan henkilökunnalta, opintoasiain päälliköltä tai -sihteeriltä. Vain muutama vastanneista ilmoittaa perehdytyksen olleen vajaa, ja että suurimman osan asioista on oppinut työssään kantapään kautta. Myös muiden ootien merkitys työhön orientoitumisen alkuvaiheessa nousi esille joissakin vastauksissa.

Opiskelijaopinto-ohjaajat ovat nykyään pääsääntöisesti määräaikaisessa virkasuhteessa, johon kuuluu osa-aikatyötä 20 tuntia viikossa.⁴ Suurimman osan työajastaan ootit käyttävät opiskelijoiden ohjaukseen sähköpostin tai puhelimen välityksellä ja henkilökohtaisiin, kasvokkain ohjaustilanteisiin. Säännöllisiä vastaanottoja useimmat ootit pitävät noin kolme kertaa viikossa etukäteen opiskelijoille tiedottamina ajankohtina, mutta ootit ottavat vastaan opiskelijoita myös erikseen sovittuina aikoina. Ootin työn luonteeseen kuulokin joustavuus monessa suhteessa. Paljon aikaa ohjaustyöstä vie sähköpostikyselyihin vastaaminen ja erilaisten asioiden selvittely⁵. Ohjaustilanteet vaihtelevat yksittäisistä rajatuista kysymyksistä vaativimpiin, kokonaisvaltaisimpiin ja paljon aikaa vieviin tilanteisiin.

Yksittäisten opiskelijoiden ohjauksen lisäksi opiskelijaopinto-ohjaajien työhön kuuluu tilaisuuksien ja tapahtumien suunnittelua, organisointia ja toteutusta sekä kokouksiin ja työryhmiin osallistumista opiskelijoiden näkökulman edustajina. Ootit ovat osallistuneet muun muassa tiedekuntiensa oppiai-

⁴ Työaika on vaihdellut noin 12 tunnista viikossa pariinkymmeneen tuntiin. Tällä hetkellä yksi ooteista työskentelee kokopäiväisenä opinto-ohjaaja -nimikkeellä, mutta työnkuvaan kuuluu myös muita kuin ootin tehtäviä.

⁵ Erityisesti aikaa vievät esimerkiksi opintojen korvaavuusasiat sekä ohjaus opintoasioissa, joista ei ole olemassa kirjallisia ohjeita tai dekaanin päätöksiä. Pienet selvittelytehtävät vaativat usein tiedonhankintaa suuremmista kysymyksistä, joihin ei ole yksiselitteisiä vastauksia.

neiden HOPS-työskentelyyn, uusien opiskelijoiden orientoivien opintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen, jatkokoulutusmessuihin, abi-infoihin, yliopiston avoimien ovien päivään, työelämä- ja sivuainetapahtumiin sekä muihin opiskeluun ja opintoihin liittyviin infotilaisuuksiin. Näiden lisäksi ootien työhön kuuluu vaihtelevasti materiaalien päivitystä, tiedonhakua, hallinnollisia tehtäviä, muita toimistotöitä, tiedotusta ja ainejärjestöyhteistyötä. Lähes kaikki opiskelijaopinto-ohjaajat ovat näiden lisäksi osallistuneet säännöllisesti verkostotyöhön, esimerkiksi Tampereen yliopiston ohjaustahojen tapaamisiin sekä opiskelijatuutoroinnin kehittämistyöryhmä TUUKEn toimintaan.

"Tehtävät ovat olleet monipuolisia ja lähes poikkeuksetta ne liittyvät suoraan tai pienen mutkan kautta opiskelijoiden ohjaamiseen ja tukemiseen."

Kaikki opiskelijaopinto-ohjaajat kokevat työtä olevan yleensä sopivasti, vaikka työn kiireisyys vaihtelee oman aktiivisuuden sekä lukukausien ja periodien taitekohtien mukaan. Luonnollisesti työtä on enemmän muun muassa syyslukukauden alussa, kun opiskelijat suunnittelevat omia opintojaan. Lähes kaikki ootit ovat myös hyvin tyytyväisiä omaan työnkuvaansa. He näkevät työnsä mielenkiintoisena ja tärkeänä sekä hyvin itseohjautuvana ja itsenäisenä. Työnkuvan itsenäisyydestä ja työtehtävien ajoittaisesta kasautumisesta johtuen työajan hallinta saattaa joskus olla hankalaa, mutta samalla ootit kuitenkin kokevat omien organisointi- ja ajanhallintataitojensa kehittyneen.

Ootin työ nähdään mielekkäänä, kun hallinnollisia tehtäviä ei ole liikaa sekä silloin, kun oma vastuunottaminen ja vastuun rajat ovat selkeät. Esimerkiksi opintorekisterien selausoikeudet nähdään työtä helpottavana ja nopeuttavana tekijänä ohjaustilanteissa, mutta laajempaa rekisterien käyttöä tallennus- ja keuksineen ootit eivät näe työssään tarpeelliseksi. Jonkin verran ootit kokevat myös kiireisyyden johtuvan tiedekunnan rästitehtävistä, joiden tekemiseen kenelläkään muulla ei ole aikaa. Opiskelijaopinto-ohjaajat pitävät tärkeänä, että työaika käytettäisiin ensisijaisesti opiskelijoiden ohjaukseen sekä ohjauksen ja opintojen edistymisen kehittämiseen eikä hallinnollisiin töihin. Moni vastaajista myöntää myös hallinnollisten tehtävien olevan väistämätön osa ootin työtä silloin, kun ne oleellisesti liittyvät opiskelijoiden ohjaukseen ja ohjauksen kehittämiseen, esimerkiksi materiaalien ja raporttien suunnitteluun ja toteutukseen sekä työryhmissä työskentelyyn. Usein hallinnollisten töiden myötä ootit pääsevät myös nostamaan esille ohjaustyön kautta havait-

semiansa puutteita tai epäkohtia esimerkiksi tutkinto-oikeuksien, opintojen suunnittelun tai opiskelijatiedotuksen kohdalla.

Kysyttäessä opiskelijaopinto-ohjaajilta, mitkä asiat he ovat kokeneet työssään stressaavina, vastausten kirjo on laaja. Muutamat mainitsevat stressaavaksi vastuun ohjaustilanteissa tai hankalat ohjaustilanteet. Hankaliin ohjaustilanteisiin liittyvissä asioissa ootin on mahdollista saada työnohjausta yliopiston opintopsykologilta, joka toimii opiskelijaopinto-ohjaajien työnohjaajana. Työnohjauksen mahdollisuutta ootit ovatkin hyödyntäneet muun muassa kohdatessaan oppimis- ja opiskeluvaikeuksista kärsiviä opiskelijoita. Lisäksi hankalimmissa vastuukysymyksissä, esimerkiksi tutkintovaatimuksiin tai -rakenteisiin liittyen, opiskelijaopinto-ohjaajat saavat tarvittavia virallisia neuvoja ja kannanottoja tiedekunnan vastuuhenkilöiltä.

Stressaaviksi mainitaan asioiden keskeneräisyys, työn epämääräisyys, kiire, työn kasaantuminen ja ajanhallinta. Muutamat vastaajat mainitsevat myös työsuhteiden katkonaisuuden lisäävän stressiä. Useat ootit ovatkin työsuhteessa aina puoli vuotta kerrallaan ja koko (luku)vuoden mittaiset työsopimukset ovat hyvin harvinaisia. Myös tiedonkulkuun liittyvät hankaluudet, eli se, ettei kaikesta ole tiedotettu tai ole kirjoitettu mustaa valkoiselle, ovat joillekin aiheuttaneet stressaantumista työssään.

”Vastuu ohjaustilanteissa on joskus stressaavaa, kun opiskelija tinkaa ehdotonta vastausta kysymyksiensä.”

”Eräs yllättävä, stressiä ja ahdistusta tuottava elementti ootin työssä ovat hankalat asiakastapaamiset. Hankalalla en tarkoita sitä, ettenkö tulisi ihmisten kanssa toimeen, vaan pikemminkin sitä, kuinka ihmiset eivät tule itse itsensä kanssa toimeen ja kuvittelevat saavansa ootilta pika-avun aivan mihin tahansa. Selkeästi mielenterveysongelmaiset tai masentuneet opiskelijat ovat rankkoja kohdattavia, ja omaa rooliensa tilanteessa on todella vaikea arvioida. Tilanteet jäävät mieleen pyörimään varsinkin silloin, kuin miettii mitä olisi voinut tehdä toisin!”

”- - - [V]arsinkin vanhemmat opiskelijat mieltävät ootin opinto-ohjaajaksi, eivätkä niinkään vertais-tueksi, ja osaavat vaatia ”palvelua” ja toisaalta kaikkia [ootin] ohjeita pidetään vedenpitävinä - - - .”

”Kiire, ja joskus se, että opiskelijat joutuvat odotamaan vastauksia pitkään, kun kellään ei ole vastausta ja se joudutaan ”taikomaan” jostain. Kaikkeen ei ehdi paneutumaan kunnolla - - - .”

Ohjauksellisesta näkökulmasta ootien työnkuvat eivät ole suuresti muuttuneet opiskelijaopinto-ohjaajien alkutaipaleilta. Vastaanottojen lisäksi ootit järjestivät tai olivat mukana muun muassa useissa tapahtumissa (työelämä- ja sivuainetapahtumat, yliopiston avoimet ovet sekä abi-infot) ja valmistelivat selvityksiä ja tiedotus- ja koulutusmateriaaleja. Erona pilottivaiheen ootien ja nykypäivän ootien työtehtävissä on muun muassa se, että vuonna 1999 keskityttiin enemmän pienryhmäohjaamiseen uraohjauksen näkökulmasta. Ootit kävivät läpi ohjaustyön kysymyksiä eri näkökulmista käsittelevän perehdytyskoulutuksen, jonka pohjalta ootit vetivät opiskelijoille suunnattuja OOT-ryhmiä (Osuvilla Opiskeluvalinnoilla Työelämään) ja keskittyivät paljolti Rekrytointipalveluiden puolelta tulleisiin työtehtäviin. Rekrytointipalveluiden luotsaamat OOT-ryhmät jouduttiin kuitenkin lopettamaan myöhemmin resurssien vähyden takia, jolloin toiminta siirtyi tiedekuntiin. (Ahrio 2000, 25–28 ja 57.) Yhteistyö ootien ja Rekrytointipalveluiden välillä ei kuitenkaan missään vaiheessa lakannut. Nykyisin ootit ja Ura- ja rekrytointipalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä esimerkiksi työelämä tapahtumien muodossa.

Nykyään ootit toimivat tiedekunnista käsin ja toiminnan alkuaikoihin verrattuna työskentely työryhmissä ja tiedekunnan hallinnolliset työt ovat lisääntyneet. Ohjaustyö on selkeästi muuttunut enemmän ryhmäohjauksesta yksilöohjaukseen, mikä onkin tätä nykyä keskeisin sisältö opiskelijaopinto-ohjaajan työnkuvassa. Niin alkutaipaleen ootit kuin nykyisetkin pohtivat ajanpuutteen ongelmaa. Osittain kyse on omasta ajan organisoinnista, mutta myös työn projektiluonteisuudesta. Utta voi kehittää vain riittävän työajan ja riittävän pitkän työsuhteen puitteissa. (Ahrio 2000, 37.)

Ensimmäisen toimintavuoden 1999–2000 aikana opiskelijaopinto-ohjaajien työaika kului pitkälti työn pohjan rakentamiseen, eivätkä kävijämäärät vastaanotoilla olleet huimat (Ahrio 2000, 19 ja 90). Kymmenen vuoden aikana opiskelijat ovat kyllä löytäneet hyvin ootit ja vastaanotoilla on ollut välillä jopa ruuhkaa, mutta työtehtävien selkeyttä ja tarkempaa määrittelyä ootit toivovat edelleen (Ahrio 2000, 27, 79 ja 84).

Tehtävät ja työnkuvan kehittäminen

Mikä on ootien tärkein tehtävä yliopistossa ja miten ootit itse sen kokevat? Tähän kysymykseen liittyvät vastaukset olivat hyvin samankaltaisia ja yksimielisiä. Kysymykseen vastanneet opiskelijaopinto-ohjaajat tuovat kaikki esiin ajatuksen ootista opiskelijoiden tukena ja saavutettavana olevana taho-
na, jonka tärkeimpänä tehtävänä on olla vertaistuen antaja opiskeluun ja opintoihin liittyvissä kysymyksissä ja pohdinnoissa. Vertaistuen ja vertaisohjauksen antamisen perustana nähdään ootin oma asema ja kokemukset opiskelijana.

”Ootin tärkein tehtävä on tietenkin vertaisohjauksen antaminen.”

*”Itsekin opiskelevana on ehkä helpompaa samais-
tua opiskelijoiden ajatuksiin ja pohdintoihin, sillä
monia samankaltaisia kysymyksiä opintoihin ja
opiskeluun liittyen on jossakin vaiheessa itsekin
tullut miettineeksi.*

*”Mielestäni on tärkeää, että yliopistolta löytyy ta-
ho (ootit), jonka puoleen voi kääntyä asiassa kuin
asiassa – miettimättä sitä kuinka ”tyhmältä” tai
vaikealta oma kysymys tai pohdinnan aihe saattaa
kuulostaa.”*

Opiskelijoita onkin jo OOT-pilotin alusta lähtien pidetty, monista edellä mainituista syistä, hyvinä ohjaajina: he tuntevat opiskelijamaailman sen hetkisen tilanteen, heidän luokseen on helppo saapua, opiskelijaohjaajien työ-

motivaatio on korkea ja lisäksi opiskelijat saavat työstään arvokasta työkokemusta (Ahrio 2000, 48).

Paitsi vertaistukena, opiskelijaopinto-ohjaajat mieltävät roolinsa yliopiston ohjauskentässä matalan kynnyksen ohjaustoimijana. Lisäksi useammasta vastauksesta nousee esiin huomio, jossa korostetaan ootin erityistä asemaa tai roolia opiskelijamaailman ja yliopiston hallintupuolen rajapinnassa, eräänlaisena linkkinä opiskelijoiden ja tiedekunnan välillä. Niinpä ootilla onkin mahdollisuus tuoda opiskelijan näkökulmaa esiin muun muassa tilaisuuksien järjestämisessä, materiaalien tuottamisessa ja tiedekunnan hallintoon liittyvissä asioissa.

Ootin työtä tekevät hahmottavat toimintansa oottina pitkälti opiskelijalähtöisesti. Näin ollen voidaankin huomata, että työtä pyritään tekemään opiskelijoiden parhaaksi ja opiskelijoita varten – aivan samoin periaattein ja ajatuksin kuin oottitoiminnan alkuvaiheessa kymmenen vuotta sitten (ks. Ahrio 2000, 18 ja 54).

”Ootit ovat tärkeä ”matalankynnyksen” ohjaustaho, jonka tarkoitus on avustaa tilanteissa, joissa opiskelija ei jostain syystä itse pääse itse eteenpäin - - -.”

”Useimmiten on helppo napata kiinni opiskelijan ajatuksesta – tiedän, mitä tarkoitat. Kun samaa asiaa kysytään usein, voi myös lohduttaa opiskelijaa, ettei hän ole ainoana pohtimassa pulmaansa. Toisaalta välillä tuntuu, että on puserruksissa yliopiston tavoitteiden ja opiskelijoiden tarpeiden, puun ja kuoren, välissä. Joskus asiat pitää todella muotoilla kieli keskellä suuta.”

Ootin roolin selkeydestä ja tunnettavuudesta opiskelijoiden ja ylipäättään yliopistolaisten keskuudessa vastaajilla oli jokseenkin erilaisia näkemyksiä ja kokemuksia. Opiskelijoiden keskuudessa kaikki ootit kokivat olevansa jo hyvin tunnettuja. Tunnettuus on lisääntynyt vuosien kuluessa ja nykyään sitä ylläpidetään muun muassa aktiivisella tiedottamisella eri tiedotuskanavien kautta (muun muassa ainejärjestöjen sähköpostilistat, ainejärjestölehdet, oot-

tien omat kotisivut, sekä yliopiston Ajankohtaista-palsta) sekä organisoimalla opintoihin liittyviä tilaisuuksia. Erityisesti ainelaitosten kohdalla ootin olemassaolon tunnettuus vaihtelee jonkin verran. Samoin yhteistyökysymyksissä laitosten ja oppiaineiden välillä ootit ovat huomanneet eroa: ”*jotkut kokevat tärkeäksi, joitakuuta ei voisi vähempää kiinnostaa*”. Tiedekuntien eli keskeisimpien työskentely- ja yhteistyöympäristöjen keskuudessa ootin perustehtävä tai rooli ohjaavana tahona on sitä vastoin vastausten perusteella hyvin tiedostettu, vaikkakin eri tiedekuntien opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvissa on eroavaisuuksia.

Kyselyyn vastanneilla opiskelijaopinto-ohjaajilla on myös mielipiteensä siitä, miten ootin roolia, tunnettavuutta ja työnkuvaa voitaisiin edelleen kehittää ja parantaa. Työnantajan (l. tiedekunnan) puolelta ootit toivovat selkeämpää työnkuvan määrittelyä ja vastuun jakamista kuin mitä tähän asti on ollut. Vastauksissa näkyy samantyyppisiä kaikuja kuin edellisessä opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvaa hahmottaneessa raportissa tuli esiin (Ahrio 2000). Opiskelijaopinto-ohjaajat toivovat tarkempia pelisääntöjä toiminnalleen tiedekunnan taholta ja selkeämpiä linjanvetoja siihen, mitkä tehtävät kuuluvat tai eivät kuulu ootin vastuualueeseen. Hallinnollisten tehtävien sijaan opiskelijaopinto-ohjaajat haluaisivat keskittyä roolinsa olennaisempaan puoleen eli ohjaukseen ja sen kehittämistyöhön yhteistyössä esimerkiksi laitosten kanssa. (vrt. Ahrio 2000, 20–21, 27, 38, 59–60 ja 78.)

” [Tärkeintä olisi] Yhtenäisempi ohjaukseen ja opintojen ohjauksen suunnitteluun painottuva työnkuva, kaikille ooteille tiedekunnasta riippumatta samat käyttöoikeudet esim. opsuun.”

”Jokaisessa tiedekunnassa varmasti tulisi miettiä hieman tarkemmin sitä, minkälaisia työtehtäviä ootin (vielä opiskelevan henkilön) kontolle voi antaa ja minkälaista vastuuta tehtävien myötä näin ollen siirtyy ootille.”

Tiedottamisen ja ootin henkilökohtaisen osallistumisen merkitys erilaisiin tilaisuuksiin, kuten orientoiiviin opintoihin, nähdään yleisesti tärkeänä, jotta oottitoiminnan tunnettuus säilyy ja mahdollisesti jopa laajenee entisestään. Opiskelijaopinto-ohjaajan työnkuvan hiomiseksi vastaajat näkevät yhtenä

mahdollisuutena ohjaustoimintaan liittyvän perehdytyskoulutuksen, samaan tapaan kuin koko oottitoiminnan pilottivaiheessa tapahtui. Tätä nykyä ootit ovat saaneet opastusta edeltäjiltään, mutta pääosin ootin roolin on jokainen sisäistänyt työssään oppimalla.

Lisäksi vastauksista nousee selkeästi esiin tarve yhtenäistää opiskelijaopinto-ohjaajien toimenkuvia tiedekuntarajojen yli. Eri tiedekuntien oottien tehtävät ja työhön sisältyvät oikeudet ja velvollisuudet koetaan jossain määrin epäyh-tenevinä tai epätasa-arvoisina siihen nähden, että työsuhteet on lähestulkoon kaikkien osalta määritelty samalla nimekkeellä ja samoilla reunaehdoilla (määräaikainen virkasuhde, vaativuustaso 3 muu henkilöstö, 20 h/vk). Toi-saalta vastauksissa huomataan myös se seikka, että yliopiston tiedekunnat ovat kukin omannäköisiään ja niissä vallitsee omanlaisensa toimintakulttuu-ri. Jokaisella tiedekunnalla on siten omat tarpeensa, joiden puitteissa ootin-kin työtehtävät osin muotoutuvat. Kuitenkin tässä näkökulmassa korostuu se, että kaikkien kannalta on varmasti parempi, mikäli työtehtävät ja vastuuky-symykset, esimerkiksi opintorekisterin käyttöoikeuksien ja hallinnollista kannanottoa vaativien ohjauskysymysten suhteen, on selvästi määritelty. Tätä mustaa valkoisella -periaatetta toivottiin jo vuosituhannen alun tilan-teessa, ja edelleenkin sama kysymys näyttäytyy keskeisenä kehittämistoi-veena koko opiskelijaopinto-ohjaustoiminnan kannalta (ks. Ahrio 2000, 44, 54 ja 59).

3. Opiskelijaopinto-ohjaajien merkitys

Kattavaa koontia yliopisto-opiskelijoiden ohjauskäyntien määrästä ei ole olemassa, mutta opiskelijaopinto-ohjaajien osuutta Tampereen yliopiston ohjaus- ja neuvontatyössä voi pitää merkittävänä. Lukuvuoden 2007–2008 aikana pelkästään humanistisen ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijaopinto-ohjaajille kertyi yhteensä 431 ohjauskontaktia (opiskelijaopinto-ohjaajien tilastot ja muistiinpanot). Lukuun sisältyvät vain vastaanottokäynnit (204 kpl) ja sähköpostiohjaukset (227kpl). Yhdellä sähköpostiohjauksella tarkoitetaan viestiketjua, joka on lähtenyt liikkeelle kysymyksestä. Yksittäisten viestien määrää ei ole laskettu mukaan kokonaisuutensa. Humanistisen tiedekunnan opiskelijaopinto-ohjaajan suurempi osuus (273 kpl vs. 158 kpl) selittyy tiedekuntien kokoerolla. (ks. Taulukko 1)

Syyslukukaudella 2008 esimerkkitiedekuntien opiskelijaopinto-ohjaajien ohjauskontaktien määrä on säilynyt samalla tasolla: vastaanottokäyntejä oli yhteensä 82 kpl ja sähköpostiohjaajia 143 kpl, yhteensä 225 kontaktia. (ks. Taulukko 1)

		S07	K08	S08	Yhteensä
Hum	vastaanotto	81	67	58	206
	sähköposti	47	78	78	203
Kasv	vastaanotto	36	20	24	80
	sähköposti	36	66	65	167
Yhteensä		200	231	225	656

Taulukko 1. Humanistisen ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijaopinto-ohjaajien ohjauskontaktit syksy 2007 - syksy 2008.

Kattavaa tilastointia kaikkien tiedekuntien opiskelijaopinto-ohjaajien vastaanottokäynneistä ja sähköpostiohjauksesta ei ole, mutta esimerkitapaukset antavat hyvän kokonaiskuvan nykytilanteesta. Kuuden tiedekunnan opiskelijaopinto-ohjaajat ohjasivat ja neuvoivat henkilökohtaisesti varovaisestikin arvioiden yli tuhatta Tampereen yliopiston perustutkinto-opiskelijaa lukuvuoden 2007–2008 aikana. Tilastojen perusteella yliopistossa oli vuonna 2008 yhteensä 12106 perustutkinto-opiskelijaa, ja vastaava luku vuonna

2007 oli 13197 (Tampereen yliopiston tilastot).

Opiskeliijaopinto-ohjaajille esitetyt kysymykset ja ohjauspyynnöt käsittelevät lähes poikkeuksetta opintojen ja valmistumisen kannalta merkittäviä asioita. Opiskeliijaopinto-ohjaajien tilastojen ja muistiinpanojen mukaan vastaanotokäynneillä ja sähköpostiohjauksissa kysytään eniten tutkintorakenteesta ja -vaatimuksista sekä sivuaineopiskelusta. Esimerkiksi humanistisen tiedekunnan opiskeliijaopinto-ohjaajalle esitetyistä kysymyksistä noin 40 prosenttia koski yllä mainittuja asioita. Seuraavaksi yleisimmät kysymykset liittyivät yleisesti opintojen suunnitteluun ja suorittamiseen, ammatilliseen pätevyttämiseen (muun muassa opettajan pedagogiset opinnot ja maisteriopinnot), opinto-oikeuksiin ja opiskelijavalintoihin, sekä vaihto- ja JOO-opiskeluun (ks. liite 2). Vaikka liitteen 2 taulukko edustaa vain yhden tiedekunnan tilannetta muutamana lukukautena, vastaa se melko hyvin tämänhetkistä tilannetta muissakin tiedekunnissa.

Henkilökohtaisten vastaanottojen ja sähköpostiohjauksen lisäksi opiskeliijaopinto-ohjaajat kohtaavat ja neuvovat opiskelijoita monissa eri yhteyksissä. Henkilökohtaisen ohjauksen kannalta tärkeitä tilaisuuksia ovat muun muassa lukuvuosien aikana järjestettävät opiskelijoille suunnatut yhteisvastaanotot, oottikahvit. Yhteisvastaanottojen yhteydessä järjestetään lukuvuosittain 4–5 tapahtumaa, joiden teemoina ovat olleet muun muassa sivuaineet ja tutkintouudistus. Tapahtumien aikana opiskeliijaopinto-ohjaajat ohjaavat ja tapaavat muutamia kymmeniä opiskelijoita: esimerkiksi *Suuntaa sivuaineill* -tilaisuus keväällä 2008 keräsi noin 20 opiskelijaa ja syksyllä 2008 noin 65 opiskelijaa.

Edellä mainittujen työmuotojen lisäksi opiskeliijaopinto-ohjaajien työ tukee opiskelijoita monin tavoin. Opiskeliijaopinto-ohjaajien työpanos näkyy materiaalien, koulutusten ja tilaisuuksien ideoinnissa, valmistelussa ja järjestämisessä sekä monien työryhmien toiminnassa. Muun muassa orientoivien opintojen, abi-infojen, yliopiston avoimien ovien päivän, tuutori- ja tuutorivastaavakoulutusten yhteydessä tulleiden kontaktien määrä on valtava. Erinomaisena esimerkkinä opiskeliijaopinto-ohjaajien työstä tässä yhteydessä voidaan pitää kauppa- ja hallintotieteiden opiskeliijaopinto-ohjaajan ideoimia kesäopintoinfoja, jotka järjestettiin yhteistyössä ylioppilaskunnan kanssa keväällä 2009. Tilaisuuksissa kävi yhteensä 450–500 opiskelijaa. Kesäopintoinfot ovat osoitus opiskeliijaopinto-ohjaajien mahdollisuuksista vastata nopeasti opiskelijayhteydenottojen kautta ilmenneisiin ajankohtaisiin tiedontarpeisiin ja tarjota palvelua, johon muilla tahoilla ei aina ole mahdollisuutta. Lähellä opiskelijaa tehtävä työ ja suora palaute ovat yliopiston ohjaustahojen

toiminnan ja kehittämisen kannalta merkittäviä.

Yliopiston eri tahoille verkostoituneina opiskelijaopinto-ohjaajien voidaan-kin katsoa toimivan yliopiston eräänlaisena sisäisenä palautejärjestelmänä. Esimerkiksi työryhmistä ja tiedekuntien hallintotasolta tulevaa tietoa ootit viestivät omalta osaltaan työssään opiskelijoiden keskuuteen. Vieläkin tärkeämpää on, että kuunnellessaan opiskelijoita ootit vastaanottavat kanssaopiskelijoiltaan monenlaista palautetta välitettäväksi eteenpäin työryhmiin ja tiedekuntaan. Tämän hiljaisen tiedon, erityisesti opiskelijoiden äänen, esiin tuominen on ensiarvoisen tärkeää yliopistoyhteisön toimintatapojen kehittämisen kannalta.

Ootin työ tapahtuu ruohonjuuritasolla eli lähellä opiskelijaa ja heidän keskuudessaan, jolloin hallinnollisesta kulmasta katsottuna tai mittareilla (tilastot, asiakasmäärät suhteessa työaikaan tms.) mitattuna työn merkitystä ja arvoa on ylipäättäen melko vaikea todentaa. Työn merkitys ja arvo kuitenkin syntyvät juuri niissä tilanteissa, joissa ootit ovat opiskelijoiden kanssa tekemisissä (ohjaustilanteet, yhteistyöverkostot, työryhmät) ja toteuttavat opiskelijoiden tarpeista kumpuavia ideoita, joita monen muun yliopistolla toimivan tahon on mahdotonta saada aikaan.

”- - - [T]iedekunnassa ei ole ketään sellaista töissä, joka virallisesti suunnittelisi AJAN KANSSA opiskelijoiden kanssa heidän opintojaan ihan aikuisena ja viran puolesta. Tätä työtä tehdään paljon laitoksilla, mutta jos laitoksilla ei hommat suju, paisuu taas tarve tiedekunnassa ja jonot ootin luokse kasvavat. --- Rauhallinen puolenkin tunnin pohdinta ja suunnittelu opiskelijan kanssa voi auttaa monta vuotta eteenpäin.”

”Oottien ainutlaatuista ja tärkeää työtä on myös vaalittava. On kunnioitettava sitä, että ooteilla riittää aikaa kohdata opiskelijat aidosti ja ovat heidän asialla. Yliopistotoiminnan kiristyvässä vauhdissa usein yksittäisten opiskelijoiden kuunteleminen jää muuten vähemmälle.”

”Pääasia on kaikei se, että jokainen opiskelija, joka kokee tarvitsevansa ohjausta, löytää ja saa sitä.”

Paitsi että opiskelijaopinto-ohjaajat kohtaavat työssään lukuisia yliopisto-opiskelijoita, heidän työhönsä on kuulunut toimia Tampereen yliopiston opiskelijoiden kasvoina erilaisissa jatko-opiskeluun ja -koulutukseen liittyvissä tapahtumissa, kuten valtakunnallisilla Studia Messuilla ja Tampereen yliopiston koulutusmahdollisuuksia ja -tarjontaa esittelevässä avoimien oven päivässä. Näin ollen ootit luovatkin työssään kontakteja myös mahdollisiin tuleviin yliopisto-opiskelijoihin ja välittävät heille monenlaista käytännön tietoa yliopisto-opinnoista, opiskelusta ja Tampereen yliopistosta.

4. Opiskelijaopinto-ohjauksen tulevaisuus

Opiskelijaopinto-ohjaajien työtehtävät ovat monelta osin erilaisia, mutta tärkein tehtävistä, opiskelijoiden vertaistuellinen ohjaaminen, on kaikille yhteinen. Matalan kynnyksen ohjaustyö ja henkilökohtainen opintoneuvonta ovat palveluita, joille on selkeästi tarvetta Tampereen yliopistossa. Opiskelijaopinto-ohjaajien työtehtävien määrää ja vastuullisuutta katsoessa voi jopa ihmetellä, miten paljon pääasiassa osa-aikaisena toimivat opiskelijat voivat saada aikaan. Opiskelijaopinto-ohjaajat rikastavat yliopiston ohjaustahoja ja tiedekuntien toimintaa ensiarvoisen tärkeällä opiskelijanäkökulmalla ja innovatiivisuudella.

Hankkeen ideana kuitenkin oli, että opiskelijaopinto-ohjaajilla olisi aikaa, toisin kuin mahdollisesti tiedekunnissa, ja laitoksilla, keskustella laajemmin opintoja koskevista ongelmista ja ratkaisuksista. --- Opiskelijaopinto-ohjaajat pitäisikin nähdä yliopiston tasolla opiskelijapalveluiden resurssina. Heistä saatava ”hyöty” tulee pidempää reittiä myöden: opiskelijoiden tavoitteellisuus ja motivaatio opinnoissa kasvavat hyvällä asiakaslähtöisellä ohjauksella. (Ahrio 2000, 23, 59.)

Opiskelijaopinto-ohjaustoiminta on erinomainen käytäntö, joka on vuosien saatossa juurtunut osaksi yliopiston ohjaustoimintaa. Joka syksy ootit esitetyt uusille opiskelijoille jo ensimmäisellä orientaatiokurssilla ja vuodesta toiseen yli tiedekuntarajojen opiskelijat painivat hyvin samanlaisten kysymysten äärellä. Opiskelijaopinto-ohjaajat tuntevat opiskelijan maailman tässä ja nyt, ja heillä on viimeisin *opiskelijaläheisin* tieto siitä, mikä opiskelijoita pohdituttaa, mihin opinto-ohjauksessa tulisi panostaa ja mistä tarvittaisiin lisää tietoa. Oottien työn luonteeseen kuuluu myös asioiden esille nostaminen ja selvittäminen, eräänlainen opiskelijoiden edunvalvonta siis.

Kysyttäessä oottien työn tärkeydestä suurin osa ohjaustoiminnassa ja oottien kanssa työskentelevistä varmasti toteaisi työn olevan erittäin tärkeää. Puitteet opiskelijaopinto-ohjaajien työlle on luotu, eikä enää painita alkuvaiheen ta-

paan esimerkiksi tila- tai yhteydenpidollisten ongelmien kanssa. Suurimmaksi esteeksi oottien työn jatkumiselle ja edelleen kehittämiseksi on noussut epävarmuus rahoituksesta ja sen pysyvyydestä. Kuluneen vuosikymmenen ajan opiskelijaopinto-ohjaajat ovat toimineet Tampereen yliopistossa opetusministeriön opetuksen ja oppimisen laadun kehittämiseen tarkoitetun rahoituksen turvin. Tulossopimuskaudelle 2010–2012 ja siitä eteenpäin tätä hankerahoitusta ei enää myönnetä. Opiskelijaopinto-ohjaustoiminta onkin jälleen taitekohdassa, jossa yliopiston hallinnolta ja tiedekunnilta kysytään kannanottoa ja arviota Tampereen yliopiston strategiassa⁶ mainittuun opinto-ohjaustoimintaan panostamiseen, sillä kuluvan vuoden syksyllä käytävissä tulosneuvotteluissa päätetään opiskelijaopinto-ohjaustoiminnan jatkuvuuden mahdollisuuksista tulevaisuudessa.

Tampereen yliopiston strategiassa ”*Sivistynyt, uudistuva ja yhteiskunnallisen vastuunsa tunteva Tampereen yliopisto*” (2006) todetaan muun muassa, että tiedekuntien ja laitosten tehtävänä on auttaa opiskelijoita rakentamaan aineyhdistelmänsä suunnitelmallisesti siten, että opiskelijalle muodostuu työelämään siirtymisen ja siellä toimimisen kannalta relevantti, haluttua osaamista tuottava tutkinto. Lisäksi tiedekuntien roolista opinto-ohjauksen järjestäjinä mainitaan vastuu kytkeä opiskelijatuutorointi, orientoivat opinnot, opettajatuutoritoiminta ja henkilökohtaisten opintosuunnitelmien laatiminen toisiinsa. (Tampereen yliopiston strategia 2006, 10.) Peilattaessa strategian sisältämää sanomaa opintojen ohjauksesta opiskelijaopinto-ohjaajien työtehtäviin ja rooliin, on mielenkiintoista huomata, että juurikin näitä strategiassa mainittuja tehtäviä ootit ovat tiedekuntatasolla pitkälti hoitaneet.

Yliopistojen opinto-ohjauksen tilaan on otettu kantaa keväällä 2009 myös opetusministeriössä. Opetusministeri Henna Virkkunen kommentoi 26.3.2009 Aamulehdessä, että yliopistojen opinto-ohjaukseen tulee kiinnittää yhä enemmän huomiota tulevaisuudessa: opiskelijoiden opintojen etenemisestä ja sujumisesta on pidettävä parempaa huolta. (Pohjonen 2009.) Tähän tarpeeseen ja ajan haasteeseen vastaavat omalta osaltaan myös Tampereen yliopistossa toimivat opiskelijaopinto-ohjaajat.

⁶ Tampereen yliopiston strategiaa ollaan parhaillaan uudistamassa. Uuden strategian on tarkoitus astua voimaan vuonna 2010.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Ahrio, Leena (2000): *Opiskelijaopinto-ohjaajat uranuurtajina. Uusia opintojen ja uran ohjauksen muotoja Tampereen yliopistossa.* Tampereen yliopiston opintotoimisto. Tutkimuksia ja selvityksiä 41. Tampere: Juvenes Print.

Muut lähteet

Humanistisen ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijaopinto-ohjaajien tilastot ja muistiinpanot vuosilta 2007-2008.

Pohjonen, Kirsti (2009): *Ikääntyneenkin edessä vielä oppimista uusiin töihin.* Aamulehti 26.3.2009, Kotimaa.

Tampereen yliopiston tunnusluvut 2008.

<http://www.uta.fi/tilastot/tay2008luvut.html> [tarkistettu 13.5.2009]

Tampereen yliopiston tilastokirja 2007.

<http://tampub.uta.fi/tup/978-951-44-7387-6.pdf> [tarkistettu 13.5.2009]

Sivistynyt, uudistuva ja yhteiskunnallisen vastuunsa tunteva Tampereen yliopisto. Tampereen yliopiston strategia 2006.

http://www.uta.fi/hallintokeskus/suunnittelu/asiakirjat/TaY_strategia2006.pdf [tarkistettu 10.6.2009]

LIITTEET

Liite 1

Kysely opiskelijaopinto-ohjaajien työnkuvan kartoittamiseksi uutta julkaisua varten

(Kaisa Keskitalo 2007)

TYÖN ALOITUS JA TYÖNKUVA

Miksi hakeuduit opiskelijaopinto-ohjaajaksi?

Millä tavalla sinut otettiin vastaan uudessa työssäsi? Saitko perehdytystä, keneltä ja minkä verran?

Kuka on esimiehesi?

Minkälaisia tehtäviä olet saanut ootinn roolissasi?

Kerro käytännön työstäsi ootinn, miten käytät työaikasi?

Onko työtä liian vähän/sopivasti/liikaa?

Oletko tyytyväinen työnkuvaasi ootinn?

Mitkä asiat olet kokenut stressaavina ootinn ollessasi?

VERKOSTOT

Ketkä/kuka/mikä ovat tärkeimmät yhteistyökumppanisi ootinn roolissa?

Minkälaisissa työryhmissä olet ollut mukana?

Mitkä asiat edesauttavat/voisivat edesauttaa ootinn verkostoitumista yliopistolla?

OOTIN ROOLI JA ROOLIN KEHITTÄMINEN

Mikä on mielestäsi ootinn tärkein rooli yliopistossa?

Onko ootin rooli selkeä ja hyvin tunnettu omassa yksikössäsi/yliopistossa?

Jos ei, miten tätä voisi kehittää?

Miten ootin työnkuvaa ja roolia voisi yleisesti kehittää?

Liite 2

Opiskelijoiden kysymysten jakautuminen humanistisen tiedekunnan ootin työssä 2007–2008

		S07	K08	S08	Yhteensä	
Hum	tutkintorakenne ja -vaatimukset*	27	45	14	86	22 %
	sivuaineet	23	25	25	73	19 %
	opintojen suunnittelu	23	2	25	50	13 %
	opintojen suorittaminen	5	15	23	43	11 %
	ammattillinen pätevytyminen**	12	13	5	30	8 %
	opinto-oikeus, pääaineen vaihto ja valinnat	8	15	4	27	7 %
	vaihto- ja JOO-asiat	10	13	1	24	6 %
	muut	19	17	24	60	15 %
	Yhteensä	127	145	121	393	100 %

Muut (15%) eriteltyinä						
	kieliopinnot	5	5	4	14	4 %
	valmistuminen/gradu	3	3	6	12	3 %
	muut	0	3	7	10	3 %
	hyväksiluku	2	1	4	7	2 %
	opintoaikojen rajaus	1	1	1	3	1 %
	erityisjärjestelyt	1	1	0	2	1 %
	aloittaminen	3	2	0	5	1 %
	ohjaustahot	1	0	2	3	1 %
	opintotuki	1	1	0	2	1 %
	atk	1	0	0	1	0 %
	motivaatio	1	0	0	1	0 %
		19	17	24	60	15 %

*ml. tutkintouudistus

**esim. pedagogiset opinnot

Opetuksen ja tutkimuksen kehittämissyksikkö OTUKE
Tampereen yliopisto
2009

ISBN 978-951-44-7791-1